

Mark- och miljödomstolen
Målnr. M5514-20

YTTRANDE

Preem AB angående ansökan om ändringstillstånd enligt miljöbalken till ombyggnation av Synsatanläggningen samt verksamhet med samprocessning av förnybara råvaror vid Preemraff Lysekil, Västra Götalands län

Preem har ansökt hos mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt om tillstånd att bygga om och utvidga Synsatanläggningen och verksamhet som ska processa förnybara råvaror vid Preemraff Lysekil. Preem har förelagts att komplettera ansökan där det framgår att de avser blanda in en högre andel förnybara råvaror, bland annat skogsråvaror.

Skydda Skogen menar att den klimatnytta som framhålls av en ökad användning av förnybara råvaror bygger på felaktiga grundantaganden om att biodrivmedel ger nollutsläpp.

Biodrivmedel är inte koldioxidneutrala. Vid förbränning av biobränslen frigörs koldioxid omgående vilket bidrar till växthuseffekten på samma negativa sätt som fossila bränslen. Atmosfären gör inte skillnad på kol från förnyelsebara eller fossila bränslen. Det tar många år att kompensera för dessa kolutsläpp: i ett 50-100 års perspektiv kan biobränslen ha en högre klimatpåverkan än fossila bränslen på grund av ett lägre energiinnehåll än olja och kol. Mer koldioxid släpps därför ut per energienhet.^{1,2,3,4,5,6}

Självfallet måste även användningen av fossila bränslen minska snabbt.

Modellsimuleringar i en vetenskaplig studie visar att en ökad användning av trä för att ersätta kol i kraftverk orsakar en kolskuld som återbetalas först efter ca 190 år. Om trä används för att producera andra-generationens flytande biobränslen och ersätta fossil diesel, uppskattas återbetalningstiden vara ca 340 år.⁷

I ett öppet brev till EU parlamentet i januari 2018 varnar närmare 800 forskare för att skogliga biobränslen kan ge större kolutsläpp än fossila bränslen.⁸ Forskarna skriver bland annat följande i det öppna brevet:

"Even if forests are allowed to regrow, using wood deliberately harvested for burning will increase carbon in the atmosphere and warming for decades to centuries – as many studies have shown – even when wood replaces coal, oil or natural gas. The reasons are fundamental and occur regardless of whether forest management is “sustainable.” Burning wood is inefficient and therefore emits far more carbon than burning fossil fuels for each kilowatt hour of electricity produced."

"More than 100% of Europe’s annual harvest of wood would be needed to supply just one third of the expanded renewable energy directive."

"If the world moves to supply just an additional 3% of global energy with wood, it must double its commercial cuttings of the world's forests."

I mars 2017 uttryckte 68 finska forskare (varav 22 professorer) sin oro i ett öppet brev angående den finska regeringens bioekonomistrategi som de menar inte kommer att leda till positiva klimateffekter.⁹

I september 2017 uppmanade över 190 forskare från hela världen EU att LULUCF måste baseras på en vetenskaplig grund och utgå från historiska referensnivåer, inte förordade ökade avverkningar, kortlivade träprodukter och biobränslen.¹⁰

Även användningen av matbaserade biobränslen som palmolja, soja och raps har negativ klimatpåverkan. Utsläppen från dessa växtbaserade oljor är ofta högre än från fossila bränslen.^{11,12,13} Dessutom kräver odling av biobränslen stora markarealer. Exempelvis avverkas stora mängder regnskog för odling av palmolja och tropisk savann (Cerrados) i Sydamerika för odling av soja. Följden blir ökade växthusgaser då skogar som binder kol avverkas och att värdefulla livsmiljöer för djur och växter försvinner.¹⁴

Tidsfaktorn är ytterst viktig – vi måste undvika överskridandet av s.k. "tipping points". Det betyder att oavsett var koldioxiden eller andra växthusgaser kommer ifrån måste vi se till att ökningen av den i atmosfären tvärbromsar. Utsläppen måste hastigt ner både från fossila bränslen och biobränslen.

Allt fler forskare världen över varnar för de förhöjda koldioxidutsläppen vid förbränning av biobränslen. Det är högst anmärkningsvärt att Preem bortser från nya vetenskapliga fakta och konsekvensbedömningar. Även de indirekta utsläppen från markanvändning måste beaktas i beräkningar av växthusgaser från biobränslen.

Trakthyggesbruk (kalhuggning)

Även om man bara tar tillvara på restprodukter från skogsbruket i Sverige kommer de vanligtvis från kalhuggna skogar. Trakthyggesbruk är den dominerande skogsbruksmetoden i Sverige. Vid kalhuggning frigörs stora mängder växthusgaser till atmosfären.^{15,16,17,18,19} Efter en eventuell markberedning, då ännu mer koldioxid frigörs²⁰, planteras antingen gran eller tall i artfattiga och likåldriga produktionsbestånd och plantager. Studier visar att trädplantager, generellt sett, lagrar mindre kol än den tidigare naturliga skogen, oavsett geografisk region.²¹ Det tar i regel 10-20 år för de nyplanterade träden att ta upp den koldioxid som frigjordes från marken på hygget och om det är dikad torvmark kan det ta upp till 40 år.^{22,23}

Skogars klimatnytta ligger inte enbart i deras upptag av koldioxid utan även i kolförrådets varaktighet. Kollagret i marken blir bara större ju äldre skogen är och ju längre skogen får stå orörd. Boreala skogar lagrar mer kol i marken än i träden. Skogar upp t.o.m. 800-5 000 år kan fortsätta att lagra kol och fungera som aktiva kolsänkor.^{24,25} Självfallet kommer träd att dö och olika naturliga störningar som storm, bränder, insektsutbrott kan öka respirationen i skogen. Men det går inte att bortse från att svenska granar kan bli över 500 år gamla och tallar över 800 år gamla (även om vi väldigt sällan låter dem bli så gamla) och de fortsätter att växa (växer de inte höjden så växer de på bredden) samt lagra in kol under hela sin livstid. Naturskogar är dessutom oftast olikåldriga med båda gamla och unga träd som alla hjälper till att ta upp koldioxid.

Användning av restprodukter (GROT) från skogen

Kollagret i skogen minskar och studier visar att uttag av GROT (i kombination med intensivt skogsbruk) påverkar kolinlagringen negativt.^{26,27,28}

Uttag av GROT leder också till försurning av skogsmark och vatten samt ökad utarmning av biologisk mångfald. Även återföring av aska och näringsämnen kan påverka skogsmarken och den biologiska mångfalden starkt negativt. Risken är stor att allt detta enbart skyndar på industrialiseringen och det storskaliga brukande av skogslandskapet där ökade uttag, kortare omloppstider, gödsling, askåterföring m.m. kommer att leda till allt större och än mer allvarliga miljökonsekvenser.

Det är inte heller bara restprodukter som blir till bioenergi; ca 7 % av de trädstammar som nettoavverkades i de svenska skogarna 2018 (däri ingår både slutavverkning och gallring) blev till brännved.²⁹ Enligt Energimyndigheten (och skogsutredningen) blir hela 35 % av de oförädlade trädbränslena med svenskt ursprung till brännved i GWh.³⁰

Påverkan på biologisk mångfald

Preem saknar en analys av påverkan på biologisk mångfald. Begreppet biologisk mångfald omnämns endast en gång utan att ange en definition av vad det innebär: "Råvaran får inte hota den biologiska mångfalden eller skyddade områden (uppfyllande av markkriterier)." Social hållbarhet i relation till uttag av råvaror till biodrivmedel behandlas inte heller.

Idag avverkas dessvärre äldre naturskogar med höga naturvärden både av skogsbrukscertifierade skogsbolag och privatpersoner.

Endast ca 6 procent av den produktiva skogsmarken är formellt skyddad i Sverige.³¹ Enligt internationella och nationella miljömål skulle minst 17-20 procent av alla landområden vara bevarade i ekologiskt representativa och väl förbundna system år 2020.^{32,33} Förlusten av viktiga habitat skulle ha halverats, och om möjligt helt ha stoppats.

Över 90 procent av den produktiva skogen i Sverige har redan påverkats av skogsbruk vilket gör att bristen på äldre naturskogar är stor.³⁴ Hela 14 av 15 skogliga naturtyper enligt EU:s habitatdirektiv når inte upp till EU:s mål om gynnsam bevarandestatus i Sverige.³⁵ Förlusten av livsmiljöer anses vara en stor bidragande orsak till att ca 2 000 skogslevande svamp-, moss-, lav-, växt- och djurarter är rödlistade, det vill säga nära hotade eller hotade, i landet idag.³⁶

Avslutning

Preems ansökan riskerar ge upphov till förhöjda koldioxidutsläpp vilket står i konflikt med Preems syfte. Preem underskattar utsläppen från biodrivmedelsanvändning. Skydda Skogen anser att biobränselns klimatnytta i ansökan måste omvärderas. Den ökande landanvändningen samt förhöjda utsläpp av växthusgaser från både landomvandling och förbränning av biobränslen får inte bortses.

Skydda Skogen önskar ogiltigförklara hela Preems ansökan inklusive komplettering eftersom de baseras på den felaktiga uppfattningen att biobränslen ger nollutsläpp. Vi uppmanar Mark- och miljödomstolen att avslå Preemraffs ansökan om att utvidga verksamheten.

För Skydda Skogen,

David van der Spoel, talesperson, Skydda Skogen

E-post: info@skyddaskogen.se

Referenser

¹ <https://doi.org/10.1111/gcbb.12643>

² <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/gcbb.12110>

³ <https://academic.oup.com/jof/article/113/1/57/4599732>

⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0921800915004164>

⁵ https://easac.eu/fileadmin/PDF_s/reports_statements/Forests/EASAC_Forests_web_complete.pdf

⁶ <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/aaac88>

⁷

https://www.researchgate.net/publication/227584033_Harvesting_in_boreal_forests_and_the_biofuel_carbon_debt
⁸ <https://empowerplants.files.wordpress.com/2018/01/scientist-letter-on-eu-forest-biomass-796-signatories-as-of-january-16-2018.pdf>

⁹ <http://www.bios.fi/publicstatement/publicstatement240317.pdf>

¹⁰ <https://www.euractiv.com/section/energy/opinion/need-for-a-scientific-basis-of-eu-climate-policy-on-forests/>

¹¹

https://www.nature.com/articles/nclimate1265.epdf?referrer_access_token=a8VHy2zaNbmDVhCtp7zQ7dRgN0jAjWeI9jnR3ZoTv0OEIglQRvPKPq0WfHyLO9CFGWPTYti4Xj8ewQMYS67VLZ3NS8kmBtwXPEAqrORVEJTNOUzmhzGuuiJDahCFbREM9NJNYCcb2xL7bAG4DsTwuEJ5FtEpOy419kzPElycfsnaYymdGMektX83k3dpAGh-c1gXz5CrtzUv5AZVowZCYHiSqq0i45H2MpSc6DYWyjNxyIlg-bp2f7vfCkIjluq6hRq8woHM5aRUCsntv6FFrSt5wrptVERQi2FvS2sr2opM%3D&tracking_referrer=blogs.nature.com

¹² <http://blogs.nature.com/news/2012/01/europe-prepares-to-admit-that-biodiesel-is-worse-than-fossil-fuels.html>

¹³ https://www.transportenvironment.org/sites/te/files/publications/2017_04_Biofuels_factsheet.pdf

¹⁴ <http://faculty.ucmerced.edu/ecampbell3/duane/Fargione-carbondebt-2008.pdf>

¹⁵ <https://www.mdpi.com/1999-4907/11/9/961>

¹⁶ <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1029/2010JG001390>

¹⁷ <http://www.biogeosciences.net/13/2305/2016/>

¹⁸ <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/gcbb.12044>

¹⁹ <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/gcb.13387/abstract>

²⁰ <https://www.slu.se/globalassets/ew/ew-centrala/forskn/popvet-dok/faktaskog/faktaskog00/s00-15.pdf>

²¹ www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0010867

²² <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1029/2010JG001390>

²³ <http://www.biogeosciences.net/13/2305/2016/>

²⁴ <https://www.nature.com/articles/nature07276>

²⁵ <https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1365-2745.2011.01907.x>

²⁶ <https://www.nature.com/articles/nclimate1804>

²⁷ www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0010867

²⁸ <https://www.nature.com/articles/srep15991>

²⁹ <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/statistik/statistiska-meddelanden/bruttoavverkning-jo0312/2018-bruttoavverkning-statistiska-meddelanden.pdf>

³⁰ www.energimyndigheten.se/en0122

³¹ https://www.scb.se/contentassets/969d343fd8c648529810769f0542f35c/mi0603_2020a01_br_mi41br2101.pdf

³² <https://www.cbd.int/sp/targets/>

³³ <https://www.regeringen.se/49bbb8/contentassets/49401effbf8a4d669362913bd26b2019/regeringsbeslut-m2014593nm-etappmal-for-biologisk-mangfald-och-ekosystemtjanster>

³⁴ https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/6.tillstandet-i-skogen/rapport_tillstandet_skogen.pdf

³⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publ-filer/6900/978-91-620-6914-8.pdf?pid=27007>

³⁶ <https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/31.-rodlista-2020/rodlista-2020>